

WOJEWODA ŚWIĘTOKRZYSKI

a/d

ŚWIĘTOKRZYSKI URZĄD WOJEWÓDZKI w Kielcach Oddział Obsługi Klienta	
Wysł. dnia	05. 10. 2020
L.dz.	zał.
Podpis

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kielce, dnia 01.10.2020 r.

PSZ.II.431.21.2020

Pani Ewelina Czyżewska
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
Bejsce 252
28 – 512 Bejsce

Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, przesyła wystąpienie pokontrolne z kontroli w trybie zwykłym, która przeprowadzona została w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Bejskach w dniu 11.09.2020 r.

Kontrola przeprowadzona została na podstawie:

- art. 186 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2020 r., poz. 821).

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Oddziału Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Powiatowego i Województwa w Wydziale Polityki Społecznej i Zdrowia, w składzie:

1. Pani Katarzyna Arendarska - Inspektor Wojewódzki (legitymacja służbowa nr 01), upoważnienie nr 437/2020 z dnia 07.09.2020 r. – inspektor kierujący zespołem inspektorów.
2. Pani Anna Krupa - Pawłowska – Inspektor Wojewódzki (legitymacja służbowa nr 06), upoważnienie nr 436/2020 z dnia 07.09.2020 r.

Zakresem kontroli objęte zostały następujące zadania:

1. Opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny.
2. Kwalifikacje asystentów rodziny i tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.
3. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo–wychowawczych przez:
 - a) Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa.
 - b) Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających.
4. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.
5. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.
6. Koordynowanie działań, o których mowa w art. 8 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Okres objęty kontrolą: 01.01.2020 r. do dnia kontroli.

Ocena skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta, w szczególności przez określenie stanu faktycznego oraz ujawnionych uchybień lub nieprawidłowości, a także zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych uchybień lub nieprawidłowości oraz wskazanie osób odpowiedzialnych za ich powstanie.

Organizacja pracy z rodziną na terenie gminy Bejsce.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bejskach jest jednostką organizacyjną gminy Bejsce. Uchwałą Nr XVIII/132/2012 Rady Gminy Bejsce z dnia 26 września 2012 r. realizację zadań własnych gminy, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 29020, poz. 821) zlecono Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Bejskach. Kierownik GOPS zgodnie z Zarządzeniem Nr 67/2020 Wójta Gminy Bejsce z dnia 10.08.2020 r. posiada upoważnienie do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji administracyjnych w sprawach dotyczących ustawy z dnia 4 listopada

2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (zał. nr 1) oraz upoważnienie do realizacji zadań w zakresie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (zał. nr 2).

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bejskach funkcjonuje w oparciu o statut i regulamin organizacyjny. Statut ośrodka ustanowiony został Uchwałą Nr XXXIV/240/2018 Rady Gminy Bejsce z dnia 12 marca 2018 r. Natomiast regulamin ośrodka wprowadzony został Zarządzeniem Nr 12/2018 Kierownika GOPS w Bejskach z dnia 21.03.2018 r. W trakcie kontroli przeanalizowano dokument stwierdzając, że nie zostały w nim ujęte wszystkie zadania asystenta rodziny, o których mowa w art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, tj. pkt 10, 13 i 13a. W regulaminie dwukrotnie dokonywano zmian, które dotyczyły struktury organizacyjnej ośrodka.

1. Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Zgodnie z art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Gmina Bejsce posiada opracowany 3-letni *Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Bejsce na lata 2019-2021* przyjęty Uchwałą Nr VI/48/2019 Rady Gminy Bejsce z dnia 16 kwietnia 2019 r. Jako podstawę prawną opracowania *Programu* wskazano ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawę o pomocy społecznej. *Program* zakłada wspieranie rodziny naturalnej na etapie zaczynających się problemów, a tym samym zapobieganie konieczności umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

Zgodnie z zapisami *Programu*, jego realizatorem jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Bejskach przy współpracy m.in.: GKRPA, PCPR w Kazimierzy Wielkiej, sądu, kuratorów sądowych, zespołu interdyscyplinarnego, policji, placówek oświatowych i zdrowia z terenu gminy.

W *Programie* znalazła się informacja dotycząca zasobów gminy w postaci instytucji działających na rzecz rodziny. Zabrakło natomiast analizy SWOT, w której wskazano by mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia mające wpływ na funkcjonowanie rodzin.

Celem głównym *Programu* jest *wspieranie rodzin zamieszkujących na terenie gminy Bejsce przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz profilaktyka środowiska lokalnego*. Realizacja powyższego celu odbywa się poprzez określone zadania np.: systematyczna praca socjalna z rodzinami z problemem opiekuńczo – wychowawczym polegająca na diagnozie deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci, oceny sytuacji dziecka w rodzinie i środowisku, realizacja programów profilaktycznych, zapewnienie dostępności do konsultacji i poradnictwa

specjalistycznego dla rodziców, zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej ubogim rodzinom, monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem, w których występują problemy przemocy, uzależnień, długotrwałej choroby. Każde z zadań ma przypisanego realizatora, głównie jest to OPS w Bejskach.

W *Programie* ujęto źródła finansowania jakimi mają być środki własne gminy, dotacje z budżetu państwa oraz środki pozabudżetowe pozyskiwane z innych, dodatkowych źródeł. *Program* jest dokumentem otwartym i długofalowym, w związku z tym podlega ewaluacji i monitoringowi w zależności od występujących potrzeb.

Mając powyższe na uwadze należy stwierdzić, że założenia *Programu*, to głównie praca ośrodka pomocy społecznej we współpracy z różnymi instytucjami. W dokumencie brak planów odnośnie powstania rodzin wspierających oraz funkcjonowania placówek wsparcia dziennego, które są również ważnymi elementami wsparcia rodzin w środowisku.

2. Kwalifikacje asystentów rodziny i tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bejskach na dzień kontroli zatrudniał jedną osobę na stanowisku asystenta rodziny na ½ etatu, która posiada kwalifikacje zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (zał. nr 1 cz. II). Z analizy zakresu czynności asystenta rodziny wynika, że nie zawiera on wszystkich zadań asystenta, o których mowa w art. 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, tj. zadanie z pkt 10, 13 i 13a. Kierownikowi Ośrodka zwrócono uwagę na zaktualizowanie zakresu czynności asystenta rodziny.

Ponadto w trakcie kontroli nie stwierdzono łączenia wykonywania obowiązków asystenta rodziny z zadaniami pracownika socjalnego na terenie gminy Bejsce oraz prowadzenia postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę, o których mowa w art. 17 ust. 3 i 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Asystent rodziny podnosi swoje kwalifikacje poprzez uczestnictwo w szkoleniach, o których mowa w załączniku nr 1 cz. II niniejszego wystąpienia dot. tworzenia możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów.

3. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez: zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,

organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających, prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsca dla dzieci –
a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta

Na dzień kontroli tj. 11.09.2020 r. asystent rodziny zatrudniony w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Bejskach, pracował z 5 rodzinami. Jedna z rodzin została zobligowana przez Sąd do współpracy z asystentem. Dwoje dzieci z jednej rodziny pracującej z asystentem przebywało w pieczy zastępczej.

W trakcie kontroli przeanalizowano dokumentację wszystkich rodzin objętych asystenturą. Procedura przydzielania rodzinie asystenta prowadzona jest zgodnie z art. 11 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, tj. w przypadku, gdy ośrodek pomocy społecznej poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy oraz dokonuje analizy sytuacji rodziny. W dokumentacji rodzin znajdowały się wywiady środowiskowe przeprowadzone przez pracowników socjalnych, w których dokonano oceny sytuacji rodziny oraz wykazano potrzebę przydzielenia rodzinie asystenta. Ponadto, po przeprowadzeniu wywiadu, pracownicy socjalni występują do kierownika ośrodka z pisemnym wnioskiem o przydzielenie asystenta danej rodzinie (zał. nr 3). Informacja o przydzieleniu rodzinie asystenta zatwierdzona przez kierownika ośrodka znajduje się zarówno w wywiadach, jak i na wnioskach. Każda z rodzin, których dokumentację sprawdzono podpisała zgodę na współpracę z asystentem rodziny (zał. nr 4). W dokumentacji rodzin znajdowały się także sporządzane przez asystenta diagnozy rodzin oraz inne dokumenty związane z sytuacją rodziny (np.: opinie psychologiczno-pedagogiczne, orzeczenia o niepełnosprawności, opinie wychowawcy o uczniu, orzeczenia lekarskie i inne).

Jak wynika z informacji zawartych w dokumentacji rodzin oraz w zał. nr 1 cz. III, rodziny zostały objęte wsparciem asystenta rodziny ze względu na współwystępowanie problemów tj.: bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, nadużywanie alkoholu, sytuacje konfliktowe w rodzinie, niezaradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego, niskie umiejętności gospodarowania środkami finansowymi, niezaradność życiowa, choroba, trudności wychowawcze dzieci.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań asystenta rodziny należy m.in. opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodzin i w konsultacji z pracownikiem socjalnym. Z analizy dokumentacji wynika, że plany pracy zostały opracowane dla wszystkich rodzin objętych wsparciem asystenta. Przed opracowaniem planu asystent wypełnia dokument pn.: *Karta*

rodziny objętej wsparciem asystenta rodziny, który zawiera dane rodziców i dzieci, opis sytuacji prawnej, ekonomicznej, mieszkaniowej i zdrowotnej rodziny, problemy zidentyfikowane przez pracownika socjalnego oraz wskazania do pracy z rodziną. Następnie sporządzany jest *Plan pracy asystenta z rodziną – wersja podstawowa* (zał. nr 5), po czym opracowany zostaje *Plan pracy asystenta z rodziną – kompleksowy* (zał. nr 6). Powyższe dokumenty opracowywane są na okres jednego roku oraz podpisane przez asystenta, pracownika socjalnego oraz rodzinę. W trakcie analizy planów pracy stwierdzono, że zostały one opracowane wg jednego, gotowego szablonu dla wszystkich rodzin. Plany kompleksowe składają się z trzech części: 1- działania na rzecz dobra dziecka w rodzinie; 2 – działania na rzecz korekty zachowań rodziców; 3 – działania na rzecz zachowania spójności rodziny. W każdej z powyższych części planów wskazano takie same obszary i zakres przykładowych działań (w niektórych planach część działań została wykreślona) oraz przykładowe czynności asystenta wykonywane w związku z realizacją planu, a jako termin najczęściej określono „okres trwania współpracy”, „cały rok”. Wpisy w rubryce pn. przewidywane rezultaty działania nieznacznie się różnią w poszczególnych planach. W opinii osób kontrolujących plany są zbyt obszerne, a stosowanie jednego szablonu i wskazywanie tych samych działań nie zawsze jest zbieżne z potrzebami rodzin. Zaproponowano asystentowi rodziny zmodyfikowanie planów poprzez: uproszczenie jego formy, planowanie mniejszej ilości działań i wyznaczanie konkretnych celów oraz opracowywanie ich na krótszy okres czasu (np. na pół roku) tak, aby planowane działania były adekwatne do potrzeb i zmieniającej się sytuacji danej rodziny. Ułatwi to również dokonywanie oceny rezultatów zaplanowanych działań.

W dokumentacji rodzin znajdowały się również *Aktualizacje planów pracy z rodziną oraz sprawozdanie z aktualnej sytuacji* (zał. nr 7). Dokument sporządzany jest co trzy miesiące, sytuacja rodziny jest omawiana przez asystenta na spotkaniu z kierownikiem ośrodka i pracownikiem socjalnym. W dokumencie określono cele, opis sytuacji rodziny oraz wskazano dalsze działania. Dokument podpisany jest przez rodzinę.

Asystent swoją pracę dokumentuje w *Miesięcznych sprawozdaniach pracy asystenta z rodziną* (zał. nr 8) oraz w *Listach obecności* (zał. nr 9). Z analizy dokumentacji w powyższym zakresie wynika, że działania i tematyka spotkań jest związana z bieżącymi sprawami i potrzebami danej rodziny (np. wizyta w rodzinie, kontakt telefoniczny, trening prac domowych, rozmowy na temat epidemii, motywowanie do zaprzestania spożywania alkoholu, zachęcanie do wizyty u lekarza, pomoc w odrabianiu prac domowych, weryfikowanie obecności w szkole, dostarczenie ubrań i obuwia, przygotowanie listy zakupów, pomoc w umówieniu wizyty u specjalisty, rozmowy wychowawcze z dziećmi, kontakt z kuratorem

w sprawie rodziny, towarzyszenie rodzicom podczas wizyty z dzieckiem w poradni psychologiczno-pedagogicznej, rozmowy dyscyplinujące dot. utrzymania porządku i dbania o higienę, poszukiwanie ofert pracy, motywowanie do podjęcia pracy i inne).

W zależności od potrzeb danej rodziny kontakty odbywają się z różną częstotliwością, średnio od 4 do 8 wizyt w miesiącu. Zwrócono uwagę, że na sprawozdaniach asystenta widnieje adnotacja „zapoznałam się” podpisana przez pracownika socjalnego, natomiast na listach obecności brak adnotacji. Zdaniem osób kontrolujących powyższe dokumenty powinny być przedstawiane do akceptacji Kierownikowi Ośrodka.

Na podstawie analizy dokumentacji rodzin oraz informacji zawartych w załączniku nr 1 cz. III, asystent rodziny w ramach zapewnienia rodzinom przeżywającym trudności wsparcia i pomocy oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa, realizował następujące zadania:

- **udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego** – realizując powyższe zadanie asystent udzielał pomocy rodzinom w celu poprawy ich sytuacji życiowej poprzez: wykonywanie treningu prac domowych i angażowanie do wykonywania obowiązków poszczególnych członków rodziny, bieżące monitorowanie sytuacji rodziny; przypominanie i zachęcanie do wykonywania prac domowych; przeprowadzanie rozmów mających na celu podniesienie świadomości z zakresu planowania i funkcjonowania rodziny, obligowanie rodziców do dbania o dom i dzieci; dążenie do reintegracji rodziny; pomoc w umawianiu wizyt u lekarza i weryfikowanie czy rodzina zgłosiła się do specjalisty; edukacja prozdrowotna oraz zachęcanie do dbania o higienę osobistą; pomoc w załatwianiu spraw urzędowych; rozmowy wspierające nt. bieżącej sytuacji w rodzinie;
- **udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych** – zadanie było realizowane poprzez: wykonywanie treningów planowania budżetu, pomoc w przygotowaniu listy zakupów i towarzyszenie w ich wykonywaniu, przeprowadzanie treningu czystości, naukę i utrwalanie zasad utrzymania porządku; zachęcanie do poprawy warunków mieszkaniowych poprzez wykonanie drobnych prac remontowych, podłączenie wody i podpisanie umowy na wywóz śmieci; rozmowy dyscyplinujące dotyczące spożywania alkoholu i podjęcia terapii; przypominanie o konieczności dbania o higienę i zdrowie; naukę sporządzania pism urzędowych; informowanie o terminach składania wniosków o pomoc w odpowiednich instytucjach; pomoc w skompletowaniu dokumentacji na komisje lekarską i towarzyszenie rodzinie; zwracanie uwagi na oszczędne gospodarowanie mediami; pomoc w zorganizowaniu dla rodzin mebli, ubrań, środków

higieny, sprzętu AGD w ramach współpracy ze Stowarzyszeniem Widzieć Dobro;

- **udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych** – asystent przeprowadzał z członkami rodzin rozmowy wspierające dotyczące trudnych sytuacji takich jak choroba, przemoc, problemy rodzinne, awantury domowe, nieprzyjemne sytuacje w szkole, a także zachęcał i pomagał w umawianiu wizyt u specjalistów;
- **udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi** - w/w zadanie realizowane było poprzez systematyczny kontakt asystenta ze szkołą, weryfikowanie sytuacji szkolnej i rodzinnej dzieci; współpracę z kuratorami; modelowanie zachowania rodziców wobec dzieci i ich pedagogizację; motywowanie do angażowania się w sprawy edukacyjne dzieci; wypracowanie zasad wychowawczych i ich utrwalanie; podejmowanie rozmów z dziećmi nt. ich problemów. W przypadku 2 rodzin asystent towarzyszył lub brał udział w postępowaniach sądowych związanych z demoralizacją dzieci;
- **wspieranie aktywności społecznej** – asystent przekazywał rodzinom informacje o wydarzeniach kulturalno-oświatowych, rekreacyjnych i sportowych oraz o sposobach i miejscach spędzania czasu wolnego, zachęcał rodziny do udziału w nich wskazując na korzyści płynące z aktywnego i wspólnego spędzania czasu;
- **motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych** – asystent informował członków rodziny o możliwościach doksztalcania oraz wskazywał na korzyści płynące z posiadania dodatkowych kwalifikacji; zachęcał do wykonania kursu na prawo jazdy. W przypadku jednej rodziny pomagał dziecku w wyborze szkoły, pomagał w skompletowaniu dokumentacji i dostarczeniu ich do szkoły, podejmował też rozmowy z pracodawcą w sprawie możliwości odbycia praktyk szkolnych;
- **udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej** – asystent motywował członków rodzin do poszukiwania pracy oraz pomagał weryfikować dostępne oferty pracy, motywował do wizyt u doradcy zawodowego, podejmował rozmowy mające na celu uświadomienie jakie korzyści płyną z posiadania stałej pracy zarobkowej, ukazywał klientom ich zasoby;
- **motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych** – w powyższym zakresie asystent przedstawiał rodzinom możliwość skorzystania z pomocy oferty wsparcia w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Kazimierzy Wielkiej;
- **udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach**

- psychoedukacyjnych** – zadanie było realizowane poprzez zachęcanie dzieci do spotkań z psychologiem organizowanych na terenie szkoły oraz przedstawianie propozycji udziału w warsztatach w bibliotece; asystent przeprowadzał także z dziećmi rozmowy, pomagał w odrabianiu lekcji i bieżącej nauce; rozmawiał z nauczycielami o możliwości udziału w dodatkowych zajęciach wyrównujących deficyty;
- **podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin** – z informacji zawartych w załączniku nr 1 cz. III wynika, że w kontrolowanym okresie działania interwencyjne i zaradcze podejmowanie były w 2 rodzinach. Interwencje podejmowane były głównie z powodu: nadużywania alkoholu przez członka rodziny, konfliktów w rodzinie, stosowania przemocy, zaniedbań wobec dzieci, sytuacji związanych z problemami wychowawczymi dzieci. Z analizy dokumentacji w powyższym zakresie wynika, że asystent podejmował rozmowy dyscyplinujące z dorosłymi, motywował do podjęcia terapii lub skorzystania ze specjalistycznego poradnictwa, omawiał sytuację rodzin z pracownikiem socjalnym i kuratorem, podejmował kontakt ze szkołą i środowiskiem, rozmawiał z dziećmi, udzielał wsparcia, informował sąd o sytuacji rodziny;
 - **prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci** - asystent przeprowadzał z rodzicami trening umiejętności wychowawczych, udzielał wskazówek dot. opieki i wychowania oraz relacji rodziców z dziećmi, zachęcał rodziców do skorzystania z pomocy w poradni psychologiczno-pedagogicznej, uświadamiał konsekwencje niewłaściwych zachowań. Podejmował także rozmowy z dziećmi nt. ich potrzeb i bieżących problemów, pomagał rozwiązać konflikty między rodzeństwem, odrabiać lekcje, motywował do nauki, weryfikował sytuację szkolną dzieci poprzez kontakt z nauczycielami;
 - **dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej, niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny podmiotowi, o którym mowa w art. 17 ust. 1** – w/w zadanie było realizowane przez asystenta, na co został przedstawiony stosowany dokument pn. *Okresowa ocena sytuacji rodziny* (zał. nr 10). Dokument zawierał informację za jaki okres sporządzono ocenę, datę sporządzenia, podstawowe dane rodziny oraz ocenę uzyskanych efektów w odniesieniu do celów założonych do osiągnięcia w pracy z rodziną, a także wnioski do dalszej pracy. Wszystkie oceny rodzin, których dokumentację sprawdzono odbywały się nie rzadziej niż co pół roku i były przekazane do akceptacji Kierownikowi Ośrodka. W opinii osób kontrolujących cele podlegające okresowej ocenie powinny wynikać z założonego planu pracy z rodziną lub z jego aktualizacji;

- **monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną** – w kontrolowanym okresie asystent rodziny nie zakończył współpracy z żadną rodziną;
- **sporządzanie na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach** - w okresie objętym kontrolą asystent rodziny sporządził jedną opinię dotyczącą rodziny przesłaną do sądu (zał. nr 11);
- **współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny** - jednostki i osoby, z którymi asystent współpracuje najczęściej to: pracownicy socjalni, Policja, PCPR, PUP, Urząd Gminy, placówki oświatowe oraz placówki służby zdrowia, Stowarzyszenie Widzieć Dobro;
- **udział w zespołach do spraw okresowej oceny sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej** – w kontrolowanym okresie asystent rodziny uczestniczył w jednym zespole ds. okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej;
- **współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, o których mowa w art. 9 a lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną** – z informacji uzyskanych w trakcie kontroli wynika, że w kontrolowanym okresie asystent rodziny współpracował z zespołem interdyscyplinarnym w przypadku 2 rodzin, w których prowadzona była procedura Niebieskiej Karty.

b) zapewnienie dostępu do specjalistycznego poradnictwa:

Zgodnie z informacjami przygotowanymi przez Kierownika Ośrodka (zał. nr 1 cz. III) GOPS w Bejskach nie zatrudnia specjalistów. Rodziny objęte współpracą z asystentem kierowane są do konkretnych poradni i instytucji, gdzie mogą uzyskać wymaganą pomoc.

c) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających:

Zgodnie z informacją zawartą w załączniku nr 1 część IV na terenie gminy Bejsce nie ma osób pełniących funkcję rodziny wspierającej z uwagi na brak zainteresowania taką formą wsparcia.

4. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo - wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo -terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

Zgodnie z art. 176 pkt. 5 w/w ustawy gmina zobowiązana jest do współfinansowania kosztów pobytu małoletniego w pieczy zastępczej, wielkość tego współfinansowania określona została w art. 191 ust. 9 cyt. ustawy.

W kontrolowanym okresie tj. od stycznia 2020 r. do dnia kontroli tj. 11.09.2020 r., 6 dzieci (4 rodziny) z terenu gminy Bejsce umieszczonych było w pieczy zastępczej, w tym: 2 w rodzinnej pieczy zastępczej i 4 w instytucjonalnej pieczy zastępczej. W przypadku wszystkich dzieci gmina ponosi odpłatność za ich pobyt w pieczy zastępczej. Wysokość środków finansowych za pobyt dzieci w pieczy zastępczej obrazuje tabela przedstawiona w załączniku nr 1 część V.

Mając na uwadze powyższe, zgodnie z art. 10 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej *praca z rodziną jest prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną*. Z informacji uzyskanych podczas kontroli wynika, że asystent rodziny współpracuje z jedną rodziną biologiczną, której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej. W stosunku do kolejnej rodziny, asystent podjął współpracę od stycznia 2013 roku, z przerwami. Matka małoletnich dzieci, wyprowadziła się we wrześniu 2018 roku z terenu gminy Bejsce (aktualny pobyt nieznan). Natomiast ojciec współpracował z asystentem rodziny do kwietnia 2019 roku, tj.: do momentu umieszczenia go w Zakładzie Karnym, gdzie aktualnie odbywa karę pozbawienia wolności. W przypadku dwóch pozostałych rodzin asystent nie prowadzi pracy z rodziną, ponieważ jedni rodzice przebywają za granicą, a drudzy mieszkają na terenie innego miasta.

5. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Działania na rzecz rodzin przeżywających trudności, które nie są objęte opieką asystenta rodziny prowadzone są przez pracowników socjalnych. Pracownicy socjalni dokonują rozeznania w rejonach opiekuńczych, które koncentrują się przede wszystkim na diagnozowaniu i analizowaniu sytuacji rodzin z problemami opiekuńczo - wychowawczymi oraz ustalaniu przyczyn występującego w nich kryzysu. Udzielana przez pracowników socjalnych pomoc ma na celu zabezpieczenie podstawowych potrzeb rodziny oraz wzmocnienie jej funkcji opiekuńczej, wychowawczej i materialnej.

Z informacji uzyskanych w trakcie kontroli wynika, że na terenie gminy Bejsce, monitoringiem objęta jest jedna rodzina, w której wychowuje się jedno dziecko. Występujące problemy w rodzinie to niezaradność opiekuńczo - wychowawcza rodziców oraz

niepełnosprawność dziecka. Dziewczynka ma indywidualne nauczanie, była diagnozowana w kierunku autyzmu i Aspergera, co nie potwierdziło się. Ponadto dziecko objęte jest wsparciem w formie stałych konsultacji z psychologiem z uwagi na nadpobudliwość z przejawami agresji.

W trakcie kontroli przeanalizowano dokumentację rodziny prowadzoną przez pracownika socjalnego, która zawiera m.in.: wniosek ze szkoły o wgląd w sytuację rodziny, notatki służbowe sporządzane na okoliczność wizyty w środowisku rodziny (zał. nr 12), a także oświadczenie rodziny, że nie wyraża zgody na współpracę z asystentem rodziny (zał. nr 13). Z analizy dokumentacji wynika, że praca z rodziną zagrożoną prowadzona jest na bieżąco i według potrzeb.

6. Koordynowanie działań, o których mowa w art. 8 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem".

Z informacji uzyskanych w trakcie kontroli wynika, że w okresie objętym kontrolą tj. od 01 stycznia 2020 r. do 11 września 2020 r. do GOPS w Bejskach nie wpłynął żaden wniosek o wypłatę jednorazowego świadczenia w wysokości 4000 zł, o którym mowa w art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Również do dnia kontroli Ośrodek nie koordynował żadnych działań względem rodziny, która wnioskuje o wsparcie asystenta rodziny w ramach działań wynikających z w/w ustawy.

Ustaień dokonano na podstawie:

- rozmów z kierownikiem GOPS, asystentem rodziny;
- analizy dokumentacji: załącznika do kontroli, który stanowi załącznik nr 1 cz. I - VII do niniejszego wystąpienia, statutu i regulaminu organizacyjnego GOPS oraz innej dokumentacji dotyczącej zakresu kontroli.

Ocena realizacji zadań objętych zakresem kontroli:

Organizacja pracy z rodziną na terenie gminy Bejsce – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bejskach funkcjonuje w oparciu o statut i regulamin organizacyjny. Z analizy dokumentów wynika, że regulamin nie zawiera wszystkich zapisów dotyczących zadań realizowanych przez gminę i asystenta rodziny wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny – program opracowany i realizowany, jednak założenia *Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Bejsce na lata 2019 – 2021*, to głównie praca ośrodka pomocy społecznej we współpracy z różnymi instytucjami. W dokumencie brak planów odnośnie powstania rodzin wspierających oraz funkcjonowania placówek wsparcia dziennego, które są również ważnymi elementami wsparcia rodzin w środowisku.

Kwalifikacje asystentów rodziny i tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny – zadanie realizowane prawidłowo – gmina Bejsce zatrudnia jedną osobę na stanowisku asystenta rodziny, która posiada kwalifikacje zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W zakresie czynności asystenta rodziny brak wpisanych do realizacji zadań wymienionych w art. 15 pkt 10, 13 i 13a określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, które należy uzupełnić.

Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez: zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa, **organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających, prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsca dla dzieci** – na dzień kontroli 5 rodzin z terenu gminy Bejsce przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych objęto wsparciem asystenta rodziny. Wnioski osób kontrolujących w powyższym zakresie dotyczą dokumentacji prowadzonej przez asystenta rodziny tj.: zmodyfikowania planów pracy z rodziną zgodnie z sugestiami zawartymi w wystąpieniu pokontrolnym oraz dokonywania okresowej oceny sytuacji rodziny w odniesieniu do celów założonych w planach ich aktualizacjach. Uwagi przekazane Kierownikowi Ośrodka i asystentowi rodziny w trakcie kontroli mają charakter formalny i nie wpływają na ocenę realizacji zadania. W związku z powyższym zadanie dotyczące zapewnienia rodzinom wsparcia asystenta rodziny **realizowane jest prawidłowo.**

GOPS w Bejskach nie zatrudnia specjalistów, rodziny mogą korzystać z pomocy innych instytucji. Na terenie gminy nie funkcjonują rodziny wspierające. **W związku z powyższym zadania w tym zakresie nie są realizowane.**

